

The Impact of Reading Claire Jobert's Stories on the Development of Social Skills in Elementary School Students

Kiumars Gheysari Goodarzi^{*}, Sadolah Ahmadifar^{}**

Hassan Garabaghi^{*}**

Abstract

The aim of this research is to investigate the effectiveness of Claire Jobert's stories and participation in the research circle on the development of social skills in elementary school students in Kermanshah Iran. The research method employed a semi-experimental design with a pretest-posttest control group. The population of this study consisted of all students in the district one of elementary school in Kermanshah County who were studying in the academic year 1400-1401. The sample included two groups of 15 students each from two different classes in two schools, randomly assigned to the experimental and control groups. The research instruments included the Matson Social Skills Questionnaire. Both pretest and posttest were administered to both the experimental and control groups. Subsequently, the experimental group underwent storytelling sessions for two months across 8 sessions. At the end of the intervention, posttests were administered to both groups. The results, analyzed using analysis of covariance (ANCOVA), indicated that Claire Jobert's stories have a significant impact on improving the social skills of students. There is a significant difference between the experimental and control groups in skills related to avoiding aggression, skills related to

^{*} Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Malayer University, Malayer, Iran (Corresponding Author), gheysari86@gmail.com

^{**} M.A. in Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Malayer University, Malayer, Iran, ahmadifar6080@gmail.com

^{***} Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Malayer University, Malayer, Iran, h.garabaghi@malayeru.ac.ir

Date received: 11/01/2024, Date of acceptance: 07/06/2024

avoiding superiority, and skills related to establishing appropriate relationships with peers.

Keywords: Story, Claire Joubert, Social Skills, Aggression, Superiority, Relationships.

Introduction

Humans are inherently social beings, and interpersonal relationships constitute one of the fundamental aspects of every individual's life, representing a crucial human need. Establishing healthy and secure connections with others is contingent upon acquiring social skills, enabling desirable interaction and mutual understanding. This, in turn, leads to positive psychological and social outcomes, including social acceptance, social support, problem-solving, overcoming challenges, increased self-confidence, and happiness. The existence of social problems in children is a noteworthy and debatable issue in today's world. The lack of social skills can result in undesirable and lasting consequences for individuals and society, such as social isolation, academic and occupational decline, reduced quality of life, reactive and violent behaviors, as well as behavioral and emotional disorders. Teaching these skills, especially from early childhood, when the foundations of an individual's character are forming, is of paramount importance. The significance of educating interpersonal and social communication skills is underscored by its inclusion as one of the six pillars in the fundamental transformation document of education and upbringing. One effective method for imparting social skills to children is through storytelling. The aim of this research is to assess the impact of Claire Jobert's stories on the development of social skills in students.

Hypotheses of this research are as follows:

Hypothesis 1: Reading Claire Jobert's stories leads to an improvement in the component of avoiding aggression in students.

Hypothesis 2: Reading Claire Jobert's stories leads to an improvement in the component of avoiding superiority in students.

Hypothesis 3: Reading Claire Jobert's stories leads to an improvement in the skill related to establishing appropriate relationships with peers in students.

Materials & Methods

The research method employed a semi-experimental design with a pretest-posttest control group. The population included all students in the first district of elementary

school in Kermanshah County in the academic year 1400-1401. The sample consisted of two groups of 15 students each from two different classes in two schools, randomly assigned to the experimental and control groups. The research instruments included the Matson Social Skills Questionnaire and the stories written by Claire Jobert. Pretests were conducted for both experimental and control groups, followed by the experimental group undergoing storytelling sessions for eight sessions. Finally, posttests were administered to both groups. The results were analyzed using analysis of covariance (ANCOVA).

Discussion & Result

Hypothesis 1: The effect of intervention (reading Claire Jobert's stories) on the aggression component and reactive behaviors

In the "aggression component and reactive behaviors" in the control group, the average decreased by 0.60 units, while in the experimental group, it decreased by 2.20 units. According to the paired t-test, only in the experimental group, the average score of the aggression component and reactive behaviors showed a statistically significant difference at the end of the intervention compared to the beginning of the study. Therefore, the research hypothesis is confirmed.

Hypothesis 2: The effect of intervention (reading Claire Jobert's stories) on the superiority-seeking component and self-confidence

In the superiority-seeking and self-confidence component in students, in the control group, after the intervention period, the average score decreased by 0.40, and in the experimental group, the average decreased by 1.33 units. Only in the experimental group, there is a statistically significant difference in the average score. Therefore, the research hypothesis is confirmed.

Hypothesis 3: The effect of intervention (reading Claire Jobert's stories) on the component of peer relationships

The average score of the control group after the intervention period increased by 5.30 units in the component of peer relationships, and in the experimental group, the average increased by 1.32 units. According to the paired t-test, only in the experimental group, the average score of the component showed a statistically significant difference ($p < 0.05$). Therefore, the research hypothesis is confirmed.

Conclusion

The significant difference in pre-test and post-test scores confirmed the research hypotheses regarding the impact of Claire Jobert's stories on improving the social skills of students. This improvement in social skills is attributed to the influence of stories with a social skills teaching approach and the immersion of children in the philosophical research community. The child's thoughts and imagination are shaped by the story, making them familiar with life facts and experiences. As children identify with the story's characters, they emulate their behaviors, indirectly influencing cognitive and social growth. Therefore, stories, as engaging, likable, and effective teaching tools, indirectly contribute to the enhancement of children's cognitive and social development and the improvement of interpersonal relationships. It is recommended that educators and decision-makers in education utilize philosophy for children programs centered around stories to foster desirable social competencies in students.

Bibliography

- Abarschi, R., Robabeh, B., & Teimouri, S. (2012). The impact of storytelling accompanied by role-playing on the learning of social skills in intellectually disabled and educable children. *Educational Research*, 7(31), 1-18. [in Persian]
- Behmanesh, M., & Saferzadeh, S. (2011). The effectiveness of storytelling of mythical stories accompanied by role-playing on the ethical judgment and self-efficacy of female students. *Women and Culture*, 43, 49-60. [in Persian]
- Tajjalinia, A., & Karimi, R. (2014). Investigating the effect of implementing philosophy for children program on reducing and controlling the anger of first-grade male students in Tehran. *Thought and Child*, 5(9), 39-63. [in Persian]
- Hosseini, Z. (2010). "Philosophy and Children." *Sadr Quarterly*, 10th Anniversary Special Issue, 93-100. [in Persian]
- Khodabakhshi Sadabadi, F. (2018). The role of teaching social skills in the order of elementary school. *Advances in Behavioral Sciences*, 3(28), 30-49. [in Persian]
- Dadashzadeh, S., & PirKhaefi, A. R. (2015). The effectiveness of using storytelling methods in increasing the social intelligence of fourth and fifth-grade female students in 90-91. *Education and Assessment Quarterly*, 8(29), 21-29. [in Persian]
- Dorosti, R., & Zarei, H. A. (2017). The impact of storytelling of Quranic stories on the adaptability of preschool children. *Child Mental Health*, 4(1), 56-66. [in Persian]
- Radbakhsh, N., Mohammadi Far, M. A., & Kian Ersi, F. (2013). The effectiveness of play and storytelling in enhancing children's creativity. *Journal of Initiative and Creativity in the Humanities*, 2(4), 83-89. [in Persian]

215 Abstract

- Rajabi, S., & Alimoradi, K. (2017). The effectiveness of educational theater in increasing social skills and learning basic subjects in elementary school students. *New Approaches in Education*, 12(2), 98-113. [in Persian]
- Rasouli, R., Mohammadi Sirat, F., & Hosseiniyan, S. (2019). The effectiveness of emotional intelligence training through storytelling on reducing aggression and emotional problems in female students. *Education and Training Quarterly*, 26(141), 432-436. [in Persian]
- Salari, M. J., Zare Zardini, A., Taqaddari Ardakani, M., & Hatifi Ardakani, V. (2015). Content analysis of social education textbooks for the first and second grades of elementary school considering the components of communication and social skills. *National Conference on Primary Education*, University of Birjand, Iran Curriculum Studies Association. [in Persian]
- Soroushkhhorasani, G. A. (2009). Children and Stories, *Growth in Preschool Education*, 1(1), 5-8. [in Persian]
- Ghaffari Majlaj, M., & Soleymanpour, S. (2021). The effect of storytelling on visual and auditory concentration and social skills of elementary school children. *Ninth National Scientific Research Psychology and Educational Sciences Conference*. [in Persian]
- Firouzabadi, M., & Aghaei, A. (2010). The impact of storytelling on social skills and the relationship of preschool children with their parents in Tehran in 87-88. Master's Thesis, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Faculty of Psychology and Educational Sciences. [in Persian]
- Ghā'edī, Y. (2016). *Theoretical Foundations for Children*. Tehran: Educational Innovations Center of Meraat. [in Persian]
- Cartledge, J., & Milburn, J. F. (2006). *Teaching Social Skills to Children*, translated by Mohammad Hossein Nazari Nezhad. Tehran: Astan Quds Razavi Publications. [in Persian]
- Kalantari, S. (2009). Investigating the Effectiveness of Implementing the Philosophy Program for Children on Reducing Irrational Thoughts of First-grade Female Students in Boroujen, Master's Thesis, University of Isfahan. [in Persian]
- Jobert, C.. (2015). *Zarookh's Wish*, Tehran: Culture Islamic Publications. [In Persian]
- Jobert, C. (2019). *Azdoodo and Two Other Stories*, Tehran: Culture Islamic Publications.[In Persian]
- Jobert, C. (2019). *Thousand Butterfly Kisses and Two Other Stories (Kaboode Story)*, Tehran: Culture Islamic Publications. [In Persian]
- Jobert, C.. (2020). *Okay...Okay...Okay and Two Other Stories*, Tehran: Culture Islamic Publications. [In Persian]
- Jobert, C.. (2020). *Just Like That*, Tehran: Culture Islamic Publications. [In Persian]
- Masbough, S. M., Fathi Mazafari, R., & Alizadeh, G. (2016). The Effect of Quranic Stories on Mental Health (Case Study of Cave Stories), *Research in Quran and Hadith Sciences*, 13(2), 185-208. [In Persian]
- Mehrayeren, F., Danesh, E., Khalatbari, J., & Farbodmofidi Tehran, H. (2020). The effectiveness of adapted native children's stories on the social-communicative skills of children with high-functioning autism, *Disabilities Studies*, 10(1), 3-9. [In Persian]

- Mousavi, S. M., Haji Aghaalu, A., Golestan, P., & Mohammadpour, A. (2003). Storytelling, Story Reading, and Poetry in Elementary Schools, Tehran: Ministry of Education, Manabe Tarrabit Institute. [In Persian]
- Naji, S. (2014). Philosophical Inquiry for Children and Adolescents, Volume One, Tehran: Institute for Humanities and Cultural Studies Publications. [In Persian]
- Norouzi, Mohammad Javad. (2003). Theorizing in Social Sciences with an Emphasis on the Role of Assumptions and Paradigms, *Ma'aref Journal*, 4(8), 59-63. [In Persian]
- Norouzi, V., Karimian, H., & Talebi, B. (2022). The effectiveness of the Philosophy for Children (P4C) program on the social responsibility of elementary school students. *Tafakor va Koudak*, 13(2), 267-293. [In Persian]
- Hedayati, Mehrnoush, Ghaedi, Yahya, Shafieabadi, Abdullah, & Younesi, Gholamreza. (2010). Thinking Children, Effective Interpersonal Relationships: A Research Study on the Impact of the "Philosophy for Children" Program on Children's Social Communication. *Tafakor va Koudak*, 125-145. [In Persian]
- Vahedi, Mehdi, Gholtash, Abbas, & Charkhabi, Parisa. (2019). The Effect of Teaching Science Concepts through Storytelling on the Social Skills and Verbal Intelligence of Bilingual Preschoolers. *Farhang-e Moshavereh va Ravan Daramani*, Allameh Tabataba'i University, 10(38), 81-110.
- Yousefi, Farideh, & Khair, Mohammad. (2002). Investigating the Reliability and Validity of the Matson Social Skills Measurement Scale and Comparing the Performance of High School Girls and Boys. *Social Sciences and Humanities*, Shiraz University, No. 36, 147-158. [In Persian]
- Hu, B., Li, Y., & Vitiello, G. (2020). Preschool teachers' self-efficacy, classroom process quality, and children's social skills: A multilevel mediation analysis. *Early Childhood Research Quarterly*, 4(9), 859-873

تأثیر خواندن داستان‌های کلر ژوبرت بر رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان دوره ابتدایی

کیومرث قیصری گودرزی*

سعداله احمدی فر**، حسن قراباغی***

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی تأثیر داستان‌های کلر ژوبرت و مشارکت در حلقه کندوکاو بر رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهرستان کرمانشاه است. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش عبارت بود از کلیه دانش‌آموزان ناحیه یک دوره ابتدایی شهرستان کرمانشاه که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ مشغول به تحصیل بودند نمونه نیز دو گروه ۱۵ نفری از دو کلاس مربوط به دو مدرسه مختلف بود که در دو گروه آزمایش و کنترل جای گماری شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی ماتسون بود. از دو گروه آزمایش و گواه پیش‌آزمون به عمل آمد، سپس گروه آزمایش به مدت دو ماه و در طی ۸ جلسه تحت قصه‌گویی قرار گرفتند در خاتمه از هر دو گروه پس‌آزمون گرفته شد. نتایج حاصل به وسیله آزمون تحلیل کوواریانس مورد بررسی قرار گرفت نتایج نشان داد که داستان‌های کلر ژوبرت بر افزایش مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان تأثیر دارد و تفاوت معناداری بین گروه آزمایش و کنترل در مهارت‌های مربوط به دوری از پرخاشگری، مهارت‌های مربوط به دوری از برتری طلبی و مهارت‌های مربوط به ایجاد ارتباط مناسب با همسالان وجود دارد.

* استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران (نویسنده مسئول)،
gheysari86@gmail.com

** کارشناس ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران، ahmadifar6080@gmail.com

*** استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران،
h.qarabaghi@malayeru.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۱، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۵/۰۵

کلیدواژه‌ها: داستان، کلرژوبرت، مهارت‌های اجتماعی، پرخاشگری، برتری طلبی، ارتباط مناسب.

۱. مقدمه

انسان موجودی اجتماعی و ارتباط‌جو است ارتباطات بین فردی یکی از اساسی‌ترین شئون زندگی هر فرد و یکی از مهمترین ترین نیازهای بشر است که بعد از نیازهای زیستی و نیازهای امنیت در جایگاه سوم هرم سلسله مراتب نیازهای مزلو (Maslow) قرار می‌گیرد. برقراری رابطه سالم و ایمن با دیگران در گرو کسب مهارت‌های اجتماعی است که امکان ایجاد تعامل مطلوب و درک متقابل را فراهم می‌آورد و منجر به پیامدهای مطلوب روانی- اجتماعی از جمله پذیرش اجتماعی، حمایت اجتماعی، غلبه بر مشکلات، حل مساله، افزایش اعتماد به نفس و شادکامی می‌گردد.

مهارت‌های اجتماعی یکی از مؤلفه‌های مهم مهارت‌های زندگی است این مهارت‌ها کیفیت زندگی افراد را افزایش می‌دهد و به آنها در دستیابی به اهداف کمک می‌کند (رجبی و علی‌مرادی، ۱۳۹۶). مهارت‌های اجتماعی به رفتارهای آموخته شده و مقبول جامعه اشاره دارد رفتارهایی که زمینه ارتباط متقابل فرد با دیگران را فراهم نموده و منجر به بروز پاسخ‌های مثبت و پرهیز از پاسخ‌های منفی می‌گردد (کارتلیج (Cartledge) و میلبرن (Milburn)، ۱۳۸۵). مهارت‌های اجتماعی رفتارهای هستند که فرد را قادر به تعامل مؤثر و اجتناب از پاسخ‌های نامطلوب نموده و بیانگر سلامت رفتاری و اجتماعی افراد هستند (خدابخشی صادق آبادی، ۱۳۹۷). با تأمل در طبقه‌بندی‌های مختلف مشخص می‌شود که اغلب صاحب‌نظران بر مؤلفه‌هایی چون همدلی، همیاری، توانایی دیداری و شنیداری، مسئولیت‌پذیری، ابراز وجود، حل مسأله توافق دارند. (سرشورخراسانی، ۱۳۸۸) سازگاری و شادکامی آتی، میزان محبوبیت در نزد دیگران و عملکرد فرد در جنبه‌های مختلف زندگی به صورت مستقیم به رشد اجتماعی فرد و کمیت و کیفیت رفتارهای اجتماعی مطلوبی که از خود نشان می‌دهد، مربوط می‌شود (داویوا (DeVivo)، کاسو (Cosso)، لیلیانا (Liliana) و پانگوتا (Ponguta)، ۲۰۲۱؛ به نقل از غفاری مجلج و سلیمان پور، ۱۴۰۰). یادگیری مهارت‌های اجتماعی بخشی از فرایند اجتماعی شدن کودکان است که منجر به شکل‌گیری، هنجارها، مهارت‌ها، نگرش‌ها، ارزش‌ها و رفتار در فرد می‌شود و او را قادر می‌سازد تا به نحو شایسته به ایفای نقش‌های مختلف در زمان کنونی یا آینده مبادرت نماید (هو (Hu)، لی (Li) و ویتلو (Vitiello)، ۲۰۲۰). وجود مشکلات اجتماعی در کودکان یکی از مسایل

بحث برانگیز در دنیای حاضر است که آنان را به انواع مشکلات و اختلالات رفتاری سوق داده و حتی نگرش همسالان و مدرسه را نسبت به آنان تحت تأثیر قرار می‌دهند همچنین کارکرد تحصیلی آنان را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهند. شناخت و تشخیص به موقع و آموزش مهارت‌های مناسب اجتماعی می‌تواند از مشکلات بعدی این کودکان جلوگیری نموده و آنان را به سمت رفتارهای مثبت اجتماعی راهنمایی نماید و در پی کاهش و یا حذف مشکلات و اختلالات رفتاری برآید. (دی جرج (Digurg)، ۱۹۹۸؛ به نقل از رسولی، محمدی‌سیرت و حسینیان، ۱۳۹۸). از آنجا که عدم برخورداری از مهارت‌های اجتماعی منجر به پیامدهای نامطلوب و ماندگار فراوان برای فرد و جامعه مانند انزوای طلبی، افت تحصیلی و شغلی، کاهش کیفیت زندگی، رفتارهای تکانشی و خشونت، اختلالات رفتاری و احساسی مانند افسردگی، اضطراب و آسیب‌های اجتماعی مانند طلاق، تعدی به حریم دیگران، ارتکاب بزه و جنایت می‌گردد آموزش این مهارت‌ها بویژه از دوره کودکی که بنیانهای شخصیت فرد در حال پایه‌ریزی و شکل‌گیری است از اهمیت فراوانی برخوردار است. مدرسه در حکم نخستین جایگاه رسمی تعلیم و تربیت و اولین نهادی که وظیفه اجتماعی کردن دانش‌آموزان را به عهده دارد، نقشی تعیین‌کننده در پرورش و تقویت مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی دارد. چرا که آغازی بر حضور کودک در اجتماع است (سالاری، زارع، طاق‌داری و هاتفی اردکانی، ۱۳۹۴). اهمیت آموزش مهارت‌های ارتباط بین فردی و اجتماعی در نظام آموزشی به گونه‌ای است که تربیت اجتماعی به عنوان یکی از ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بنیادی آموزش و پرورش مورد توجه و تأکید قرار گرفته است با این وجود بسیاری از مدارس با تأکید بیش از حد بر جنبه‌های شناختی، از توجه به سایر ساحت‌ها و نیز ابعاد وجودی انسان از جمله ساحت اجتماعی بازمانده و منجر به رشد نامتوازن آدمی می‌گردند.

یکی از شیوه‌هایی که در آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان بسیار موثر بوده است استفاده از ظرفیت داستان می‌باشد. داستان منبع غنی و شیوه و ابزاری خلاق، آسان و لذت‌بخش برای آموزش است. (غفاری مجلج و همکاران، ۱۴۰۰). استفاده سنجیده و هدفمند از ظرفیت قصه، تأثیرات مطلوبی در حیطه‌های مختلف درمانی، تربیتی و آموزشی ایفا می‌نماید و زمینه مناسبی برای آموزش و ارتقای خودفهمی و کارآیی در روابط بین شخصی فراهم می‌آورد (داداش زاده و پیرخانفی، ۱۳۹۴). در ارتباط با تأثیرات قصه‌گویی پیترسون (piterson) و بول (boul) و پروپست (propost) و دیتنگر (ditenger) (۲۰۰۵) معتقدند که قصه و قصه درمانی می‌تواند به بازسازی ارتباط با دیگران، معنا دادن به تجربیات، تفکر درباره خوبی‌ها و بدی‌ها، بیان

نظریات و ایده‌ها منجر می‌شود (موسوی و همکاران، ۱۳۸۲). قصه از طریق مکانیزم‌های تلقین‌پذیر و همانند سازی بر فرد تاثیر گذاشته و کودک با شخصیت‌های مورد علاقه خود همانند می‌شود و از رفتارها و ویژگی‌های شخصیتی آنان نقش می‌پذیرد (رادبخش، محمدی فر و کیان ارثی، ۱۳۹۲). براساس نظریه بندورا (Bandura)، کودک با همانندسازی و هم ذات‌پنداری با قهرمان داستان، پیامدهای رفتارهای او را تجزیه و تحلیل کرده، الگو برداری نموده و به کار می‌بندد (بندورا، ۱۹۹۹؛ به نقل از فیروزآبادی و آقایی، ۱۳۸۹). از جمله برنامه‌های آموزشی جدیدی که با محوریت داستان طراحی شده است برنامه فلسفه برای کودکان؛ «P4C» (Philosophy for children) است که توسط لیپمن (Lipman) در دهه ۱۹۶۰ پایه‌گذاری گردید و در آن از فلسفه بعنوان دیالکتیک سقراطی برای وا داشتن ذهن کودک به کوشش در جهت پاسخ‌گویی به نیازها بهره برده می‌شود و در آن بر چهار نوع تفکر خلاق، انتقادی، جمعی و مسئولانه تاکید می‌گردد (ناجی، ۱۳۹۳). لیپمن معتقد است داستان فرض مناسب برای تقویت تفکر فلسفی است که شامل دیدگاه‌های فلسفی گوناگون و جنبه‌های تفکر فلسفی مانند داور، استدلال، احترام، قدردانی و شفقت می‌باشد (لیپمن، ۱۹۸۰؛ به نقل از کلاتری، ۱۳۸۸). حلقه کندوکاو یا مفهوم اجتماع پژوهشی عنصر کلیدی برنامه فلسفه برای کودکان تلقی می‌شود، اجتماع پژوهشی چهارچوبی را فراهم می‌کند که در آن محتوا و روش‌های آموخته شده، در زندگی روزمره افراد نفوذ می‌کند. (قاعدی، ۱۳۹۵) افزایش مهارت‌های همکاری، بهبود ارتباط با همکلاسی‌ها و والدین، رشد شخصی و اعتماد به نفس از جمله نتایج شرکت کودکان در این برنامه می‌باشد (Cotta, 2002)، به نقل از هدایتی و دیگران (۱۳۸۹). کودکان با مشارکت در حلقه کندوکاو آمادگی و گرایش به همکاری با سایرین، کارگروهی و تعاون را می‌آموزند، پرورش احترام و همدلی به دیگران از جمله نتایج چنین اجتماعی است (هدایتی و دیگران، ۱۳۸۹). بر اساس پرسش‌نامه مهارت‌های اجتماعی ماتسون (Matson) (۱۹۸۳) از جمله مهارت‌های اجتماعی لازم برای کودکان مهارت دوری از پرخاشگری، دوری از برتری طلبی و مهارت ارتباط مناسب با همسالان است. پرخاشگری در روانشناسی و دیگر علوم رفتاری و اجتماعی، به معنی رفتاری است که منجر به آزار و درد می‌شود. پرخاشگری رفتاری است که به قصد آسیب رساندن به فرد دیگری (جسمانی یا زبانی) یا نابود کردن دارایی دیگران صورت می‌گیرد (واحدی، قلتاش و چرخ‌آبی، ۱۳۹۸). برتری طلبی یک الگوی نسبتاً پایدار از ویژگی‌های رفتاری و شخصیتی است که در آن فرد خواهان برتر بودن در همه زمینه‌هاست. میل به قدرت و تحت کنترل گرفتن امور انگیزه اصلی او برای قدم‌هایی است که برمی‌دارد. فرد برتری طلب

هیچ‌گونه ضعف و نقص را نمی‌پذیرد. تلاش افراطی او برای کسب موقعیت‌های قدرت طلبانه اغلب تحت تأثیر خود کم‌بینی و ضعفی است که در خویش ادراک می‌کند (لام Lum) و همکاران، ۲۰۱۸؛ به‌نقل از غفاری‌مجلع و سلیمان‌پور، ۱۴۰۰). روابط کودک با همسالان بسیار مهم است. تمام افراد نیاز دارند که احساس تعلق کرده و با دیگران ارتباط برقرار کنند و با افرادی که گرایش‌ها، علایق، و موقعیت‌های مشابهی دارند در تعامل و ارتباط باشند. کودکان نیاز دارند برای اجتماعی شدن عضو گروه‌ها بشوند و رفتار کردن با بقیه افراد را یاد بگیرند. اکثر کودکان، خود ارتباط با همسالان را انتخاب می‌کنند و با آن‌ها ارتباط برقرار می‌کنند (نوروزی، ۱۳۸۲).

با توجه به اهمیت موضوع به برخی از پژوهش‌هایی که در این زمینه انجام شده است اشاره می‌کنیم؛ نوروزی، کریمیان و طالبی (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «اثربخشی برنامه‌ی آموزش فلسفه برای کودکان (فبک) بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانش‌آموزان ابتدایی» نشان دادند که آموزش فلسفه برای کودکان به طور معناداری باعث افزایش مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان شده و به عبارتی محتوا و روش برنامه فبک، مسئولیت‌پذیری اجتماعی کودکان را بهبود می‌بخشد. پژوهش مهرآیین و همکاران (۱۳۹۹) تحت عنوان «اثربخشی داستان‌های کودکان بومی‌سازی شده بر مهارت‌های اجتماعی-ارتباطی کودکان دچار اختلال طیف اُتسم با عملکرد بالا» نشان داد، اثربخشی بسته آموزشی مبتنی بر داستان‌های اجتماعی بومی‌شده بر متغیر مهارت‌های اجتماعی-ارتباطی در دوره پیگیری دوماهه ماندگار بوده است. بهممنش و صفرزاده (۱۳۹۹) در مطالعه‌شان تحت عنوان «اثربخشی قصه‌خوانی داستان‌های اساطیری همراه با ایفای نقش بر قضاوت اخلاقی و خوداثربخشی دانش‌آموزان دختر» اذعان نمودند که قصه‌خوانی داستان‌های اساطیری همراه با ایفای نقش بر قضاوت اخلاقی و خود-اثربخشی در دانش‌آموزان دختر مقطع سوم دبستان اثربخش است. نتایج حاصل از پژوهش درستی و زارعی (۱۳۹۶) با عنوان «تأثیر قصه‌گویی قصص قرآنی بر سازش یافتگی کودکان پیش‌دبستانی» نشان داد که بین میانگین نمرات کودکان گروه آزمایش و گواه در سازش یافتگی اجتماعی، تفاوت معناداری به نفع گروه آزمایش وجود داشت. مسبوق، فتحی و علیزاده (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «تأثیر داستان‌های قرآنی بر سلامت روان (مطالعه موردی داستان‌های سوره کهف)» به بررسی اثر قصه‌گویی قرآنی بر سلامت روان افراد پرداختند نتایج پژوهش نشان داد سلامت روان و تغییر رفتار و نگرش با مولفه‌های متغیرهای پژوهش در ارتباط می‌باشد. تجلی‌نیا و کریمی (۱۳۹۳) به بررسی «تأثیر اجرای برنامه فلسفه برای کودکان در کاهش و مهار خشم

دانش‌آموزان پسر پایه اول مقطع متوسطه شهر تهران» پرداختند یافته‌های این پژوهش، در مجموع اعتبار و اعتمادپذیری برنامه فلسفه برای کودکان را در کاهش و مهار خشم نوجوانان و چهار مؤلفه‌ی اصلی‌اش، یعنی احساس نیاز به بیان کلامی خشم، احساس نیاز به بیان فیزیکی خشم، خلق و خوی خشمگین، برون‌ریزی و درون‌ریزی خشم تأیید کرد. نتایج پژوهش ارباشی و تیموری (۱۳۹۱) تحت عنوان «تأثیر قصه‌گویی همراه با ایفای نقش بر یادگیری مهارت‌های اجتماعی کودکان ناتوان ذهنی آموزش‌پذیر» نشان داد که آموزش مهارت‌های اجتماعی از طریق قصه‌گویی همراه با ایفای نقش باعث بهبود رشد اجتماعی و اجتماعی شدن در آزمودنی‌ها بود. هدایتی و دیگران (۱۳۸۹) در پژوهش خود با عنوان «کودکان متفکر، روابط میان فردی موثر مطالعه تحقیقی پیرامون تأثیر برنامه "فلسفه برای کودکان" برای ارتباطات اجتماعی کودکان» نتیجه گرفتند که که اجرای برنامه فک می‌تواند بر بهبود مهارت‌های ارتباط میان‌فردی دانش‌آموزان تأثیر معناداری بگذارد.

بررسی و تحلیل نتایج پژوهش‌های مذکور بر تأثیر مثبت داستان و مشارکت در حلقه‌ی کندوکاو در فرایند اجتماعی شدن کودکان تأکید دارد. آموختن مهارت‌های اجتماعی گوناگون از جمله شروط ضروری برای افزایش سازگاری اجتماعی کودکان در جامعه است. هدف این پژوهش سنجش میزان تأثیر داستان‌های کلرژوبرت که با هدف آموزش مهارت‌های اجتماعی و متناسب با فرهنگ ایرانی-اسلامی نگاشته شده است با استفاده از روش فلسفه‌بری کودکان، بر رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان از جمله مهارت‌های مربوط به دوری از پرخاشگری، مهارت‌های مربوط به دوری از برتری‌طلبی و مهارت‌های مربوط به ایجاد ارتباط مناسب با همسالان می‌باشد.

فرضیات این پژوهش عبارتند از:

فرضیه اول: خواندن داستان‌های کلرژوبرت سبب بهبود مولفه دوری از پرخاشگری در دانش‌آموزان می‌گردد.

فرضیه دوم: خواندن داستان‌های کلرژوبرت سبب بهبود مولفه دوری از برتری‌طلبی در دانش‌آموزان می‌گردد.

فرضیه سوم: خواندن داستان‌های کلرژوبرت سبب بهبود مهارت مربوط به ایجاد ارتباط مناسب با همسالان در دانش‌آموزان می‌گردد.

۲. روش پژوهش

این پژوهش از نوع شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با دو گروه گواه و آزمایش است. در این پژوهش متغیرهای موجود که ارتباط بین آنها مد نظر می‌باشد، خواندن داستان‌های اجتماعی کلرژوبرت و تأثیر متقابل آن بر مهارت‌های اجتماعی است. در این تحقیق جامعه پژوهشی شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر ناحیه یک شهرستان کرمانشاه در دوره دبستان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ است. دو مدرسه روستایی قیسوند و شاهینی به طور تصادفی از بین جامعه‌ی آماری مورد نظر انتخاب شد. نمونه پژوهش عبارت است از ۳۰ دانش‌آموز دختر و پسر شامل ۹ دانش‌آموز دختر و ۲۱ دانش‌آموز پسر هستند که در این دو گروه جنسی، دانش‌آموزان به طور تصادفی به دو گروه ۱۵ نفره آزمایش و گواه تقسیم شدند. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات در خصوص متغیرهای تحقیق از فرم کودکان پرسشنامه ماتسون که در سال ۱۹۸۳ برای سنجش مهارت‌های اجتماعی افراد ۴ تا ۱۸ ساله طراحی شده است، استفاده شد. فرم اولیه، دارای ۶۲ عبارت بود که توسط یوسفی و خیر (۱۳۸۱) تحلیل عاملی شده و به ۵۶ عبارت کاهش یافت که مهارت‌های اجتماعی افراد را توصیف می‌کنند.

با استفاده از ضرایب آلفای کرونباخ و تنصیف (دو نیمه کردن) پایایی این آزمون، برای دختران به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۸۶ و برای پسران ۰/۸۷ و ۰/۸۵ بوده است (یوسفی و همکاران، ۱۳۸۱: ۵).

۱.۲ روش اجرای پژوهش

با انتخاب دو گروه آزمایش و کنترل آزمودنی‌ها در دو مرحله با متغیرهای رفتاری مختلف مورد اندازه‌گیری قرار گرفتند که یک بار قبل از شروع خوانش قصه‌های فلسفی کلرژوبرت و بار دوم بعد از اتمام آموزش‌ها بود. از بین دو گروه گواه و آزمایش فقط گروه آزمایش تحت تأثیر متغیر مستقل خوانش داستانهای کلرژوبرت به روش فلسفه برای کودکان قرار گرفتند، در حالی که گروه گواه هیچگونه آموزشی دریافت نکردند. جلسات کارگاه در ۸ جلسه که هر هفته یک جلسه به مدت ۱ ساعت بود برگزار شد. داستانهای انتخاب شده عبارتند از: «به همین سادگی»، «آرزوی زنبورک»، «پس چی شد»، «کبودو»، «اژدودو»، «راز زازی» و «با...با...باشه». این داستان‌ها دارای مضمون فلسفی، اخلاقی و اجتماعی هستند هر یک از داستان‌ها با توجه به شیوه‌ی ارائه‌ی آن تا ماجرایی اصلی ادامه داده می‌شد، سپس از دانش‌آموزان خواسته می‌شد با توجه به مفهوم اصلی داستانهای مورد بحث، موقعیت مشابهی را مجسم نموده و در مورد آن به مدت بیست

دقیقه به صورت گروهی بحث و تبادل نظر نمایند سپس ادامه داستان تا انتها ارائه گردید. پس از پایان یافتن قصه نیز در مورد آن و نتایج و شخصیت‌های آن بحث شد. داده‌ها با استفاده از آمارهای توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آزمون‌های تحلیل کواریانس چندمتغیری به کمک نرم افزار spss-22، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سطح معنی داری در این مطالعه p کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

جدول ۱. محتوای جلسات آموزش فلسفه برای کودکان

جلسه	مهارت‌ها	محتوا
۱	مهربان و خوش‌رو بودن	در این بخش به کودکان آموزش داده می‌شود که چگونه در هر شرایطی خوش‌رو بود
۲	مهارت نظم و انضباط داشتن	در این قسمت به آنها یاد می‌دهند که هر چیزی مکان مخصوص خود را دارد
۳	مهارت عزت نفس	در مورد میزان رضایت از خودشان و کسب آن به بحث و گفت‌وگو پرداختند
۴	مهارت دوست‌یابی	اینکه یاد بگیرند در هر مکانی چگونه دوست پیدا کرد
۵	هم‌دلی	دانش‌آموزان با چالش شرکت و درک احساس متقابل روبرو می‌شود
۶	دوری از پرخاشگری	یاد می‌گیرند پرخاشگری باعث تنهایی و دوری از اجتماع می‌شود
۷	احترام به هم‌نوع و رعایت نوبت	یاد می‌گیرند با احترام به همدیگر در واقع به خودشان احترام گذاشتند
۸	اجتماعی بودن	به آنها آموختیم که یکی از راه‌های موفق شدن در جامعه یافتن دوست‌های خوب هست

جدول ۲. لیست قصه‌ها و مهارت مربوط به آن

جلسه	عنوان داستان	مهارت
۱	خر و پف	مهربان و خوش‌رو بودن
۲	به همین سادگی	مهارت نظم و انضباط داشتن
۳	آرزوی زنبورک	مهارت عزت نفس
۴	پس چی شد؟	مهارت دوست‌یابی
۵	با...یا... باشه	هم‌دلی
۶	کبودو	دوری از پرخاشگری
۷	ازدودو	احترام به هم‌نوع و رعایت نوبت

۳. یافته‌ها

جهت تجزیه و تحلیل آماری ابتدا با استفاده از آمار توصیفی داده‌های حاصل از پژوهش در جدول‌های مرتبط آورده شده سپس برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش‌های آمار استنباطی استفاده شد. همسانی درونی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد. ضریب آلفای کرونباخ کل سوالات پرسشنامه ۰/۸۶ بدست آمد. هم‌چنین میزان آلفای کرونباخ در زیر مقیاس‌ها در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۳. مقادیر آلفای کرونباخ برای نمره مولفه‌های پرسشنامه

حیطه	ضریب آلفای کرونباخ
پرخاشگری و رفتارهای تکانشی	۰/۸۵
برتری‌طلبی / اطمینان زیاد به خود داشتن	۰/۸۴
ارتباط با همسالان	۰/۷۱

۱.۳ یافته‌های مربوط به ویژگی‌های فردی و دموگرافیک

طبق جدول نمونه‌های دو گروه در هیچ‌یک از ویژگی‌های فردی (توزیع جنس، میانگین سن، قد و وزن) اختلاف آماری معنی‌داری نداشتند ($p > 0.05$ در همه موارد)، بنابراین دو گروه در این متغیرها یکسان و همگن در نظر گرفته می‌شوند.

جدول ۴. مشخصات دموگرافیکی دانش‌آموزان به تفکیک دو گروه آزمایش و گواه قبل از مداخله

متغیرها (میانگین و انحراف معیار)	گروه آزمایش	گروه گواه	P-Value#
سن (سال)	۹/۸۰ (۲/۰۷)	۹/۲۷ (۲/۰۵)	۰/۴۸۵
قد (سانتی‌متر)	۱۳۸/۲۰ (۱۰/۲۹)	۱۳۶/۴۰ (۱۰/۲۷)	۰/۶۳۵
وزن (کیلوگرم)	۳۶/۰۷ (۸/۲۴)	۳۵/۹۳ (۸/۷۷)	۰/۹۶۶
جنس*	۵ (۳۳/۳٪)	۴ (۲۶/۷٪)	۰/۷۲۶
دختر			

۲.۳ یافته‌های مربوط به نرمال بودن توزیع داده‌ها

در بررسی نرمال بودن توزیع داده‌های کمی با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف (Kolmogorov- Smirnov) و شاپیرو ویلک (Shapiro-Wilk)، نتیجه غیر معنی‌دار ($p > ۰/۰۵$) نشان دهنده نرمال بودن توزیع داده‌ها می‌باشد در این پژوهش، آزمون شاپیرو ویلک و کولموگروف اسمیرنوف نشان داد که داده‌های تحقیق از توزیع نرمال برخوردار بودند ($p > ۰/۰۵$). بعد از بررسی و تایید نرمال بودن متغیرهای پژوهش، به منظور رعایت پیش فرض همگنی واریانس‌ها از آزمون لون (Levene's Test) استفاده شد که نتایج برابری واریانس‌ها را تایید کرد.

جدول ۵. نتایج بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها

مولفه‌های پرسشنامه	مرحله	گروه آزمایش	گروه گواه
		سطح معنی داری	سطح معنی داری
پرخاشگری و رفتارهای تکانشی	پیش آزمون	۰/۶۵۳	۰/۶۸۳
	پس آزمون	۰/۰۷۱	۰/۴۰۰
برتری طلبی/ اطمینان زیاد به خود داشتن	پیش آزمون	۰/۰۹۶	۰/۰۵۵
	پس آزمون	۰/۰۹۹	۰/۳۳۴
ارتباط با همسالان	پیش آزمون	۰/۸۸۳	۰/۱۴۹
	پس آزمون	۰/۹۷۷	۰/۳۱۰

میانگین و انحراف معیار نمره مولفه‌های مهارت‌های اجتماعی پرسشنامه ماتسون در گروه‌های آزمایش و گواه در جدول ذیل نشان داده شده است.

جدول ۶. میانگین و انحراف معیار نمره مولفه‌های مهارت‌های اجتماعی پرسشنامه ماتسون در گروه‌های آزمایش و گواه در قبل و بعد از مداخله ($n=30$)

مولفه‌های پرسشنامه	مرحله	گروه آزمایش	گروه گواه
		میانگین (انحراف معیار)	میانگین (انحراف معیار)
پرخاشگری و رفتارهای تکانشی	پیش آزمون	۲۸/۲۰ (۶/۷۱)	۲۹/۲۰ (۷/۹۸)
	پس آزمون	۲۶/۰۰ (۴/۸۹)	۲۸/۶۰ (۷/۳۳)
برتری طلبی/ اطمینان زیاد به خود داشتن	پیش آزمون	۱۸/۰۰ (۲/۷۷)	۱۸/۳۳ (۱/۹۸)
	پس آزمون	۱۴/۸۷ (۲/۹۲)	۱۷/۹۳ (۳/۰۱)

تأثیر خواندن داستان‌های کلرژوبرت ... (کیومرث قیصری گودرزی و دیگران) ۲۲۷

۲۶/۵۳ (۲/۵۵)	۲۶/۳۳ (۱/۷۹)	پیش آزمون	ارتباط با همسالان
۲۶/۰۰ (۲/۱۷)	۲۸/۴۶ (۱/۷۶)	پس آزمون	

۳.۳ آزمون فرضیه‌ها

۱.۳.۳ فرضیه اول: اثر مداخله (خواندن داستان‌های کلرژوبرت) بر مؤلفهٔ پرخاشگری و رفتارهای تکانشی

نتایج تحلیل کوواریانس نشان داد که با تعدیل مقادیر اندازه‌گیری‌های پایه (مقادیر پیش‌آزمون)، تغییرات نمره «مؤلفه پرخاشگری و رفتارهای تکانشی» بعد از مداخله بین دو گروه مورد مطالعه، تفاوت آماری معنی‌داری دارد ($p < 0/05$). به عبارت دیگر، گروه اثر معناداری بر نمرات پس‌آزمون داشته است. بنابراین مداخله سبب بهبود مؤلفه پرخاشگری و رفتارهای تکانشی در دانش‌آموزان گروه آزمایش شده است ($p < 0/001$).

جدول ۷. تحلیل کوواریانس تأثیر خواندن داستان‌های کلرژوبرت بر پرخاشگری و رفتارهای تکانشی در دانش‌آموزان

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری	اندازه اثر مجذور اتا
پیش آزمون	۹۴۲/۷۹	۱	۹۴۲/۷۹	۱۷۵/۷۸	$< 0/001$	۰/۸۶۷
گروه	۲۴/۵۳	۱	۲۴/۵۳	۴/۵۷	۰/۰۴۲	۰/۱۴۵
خطا	۱۴۴/۸۱	۲۷	۵/۳۶			
کل	۶۱۰/۸۱/۰	۳۰				

در گروه گواه (شاهد)، پس از دوره مداخله، میانگین نمره مؤلفه پرخاشگری و رفتارهای تکانشی به میزان ۰/۶۰- واحد کاهش یافته بود و در گروه آزمایش، میانگین نمره مؤلفه پرخاشگری و رفتارهای تکانشی به میزان ۲/۲۰- واحد کاهش یافته بود و براساس آزمون تی- زوجی تنها در گروه آزمایش، میانگین نمره پرخاشگری و رفتارهای تکانشی، تفاوت آماری معنی‌داری را در پایان مداخله نسبت به ابتدای مطالعه، نشان داد ($p < 0/05$, Paired T Test).

جدول ۸. مقایسه میانگین مولفه پرخاشگری و رفتارهای تکانشی
در داخل گروه‌های مورد مطالعه بر اساس آزمون تی زوجی (اثرات درون گروهی)

مولفه ها	گروهها	اختلاف میانگین (فاصله اطمینان ۹۵ درصد)	P-Value**
پرخاشگری و رفتارهای تکانشی	گروه گواه	(۰/۳۳ تا -۰/۶۰)	۰/۱۸۹
	گروه آزمایش	(-۰/۲۴ تا -۲/۲۰)	۰/۰۳۰

** تفاوت معنی دار مابین متغیرهای بعد مداخله با آزمون تی-زوجی

۲.۳.۳ فرضیه دوم: اثر مداخله (خواندن داستان‌های کلر ژوبرت) بر مولفه برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود

نتایج تحلیل کوواریانس نشان داد که با تعدیل مقادیر اندازه‌گیری‌های پایه، تغییرات نمره "مولفه برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود" بعد از مداخله بین دو گروه مورد مطالعه، تفاوت آماری معنی داری دارد ($p < ۰/۰۵$). به عبارت دیگر، گروه اثر معناداری بر نمرات پس‌آزمون داشته است. بنابراین مداخله سبب بهبود مولفه برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود در دانش‌آموزان گروه آزمایش شده است ($p < ۰/۰۰۱$).

جدول ۹. نتایج تحلیل کوواریانس تاثیر خواندن داستان‌های کلر ژوبرت
بر مولفه برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود در دانش‌آموزان

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری	اندازه اثر مجذور اتا
پیش آزمون	۸۶/۸۵	۱	۸۶/۸۵	۱۴/۶۷	$< ۰/۰۰۱$	۰/۳۵۲
گروه	۵۷/۲۱	۱	۵۷/۲۱	۹/۶۶	۰/۰۰۴	۰/۲۶۴
خطا	۱۵۶/۸۲	۲۷	۵/۱۹			
کل	۸۳۸۶/۰	۳۰				

در گروه گواه (شاهد)، پس از دوره مداخله، میانگین نمره مولفه برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود به میزان ۰/۴۰- واحد و در گروه آزمایش، میانگین نمره مولفه برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود به میزان ۳/۱۳- واحد کاهش یافته بود و بر اساس آزمون تی-زوجی تنها در گروه آزمایش، میانگین نمره مولفه برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود، تفاوت آماری معنی داری را در پایان مداخله نسبت به ابتدای مطالعه، نشان داد ($p < ۰/۰۵$) (Paired T Test).

تأثیر خواندن داستان‌های کلرژوبرت ... (کیومرث قیصری گودرزی و دیگران) ۲۲۹

جدول ۱۰. مقایسه میانگین مؤلفه برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود
در داخل گروه‌های مورد مطالعه براساس آزمون تی زوجی (اثرات درون گروهی)

مؤلفه ها	گروه‌ها	اختلاف میانگین (فاصله اطمینان ۹۵ درصد)	P-Value**
برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود	گروه گواه	(۰/۵۳ تا -۱/۳۳) -۰/۴۰	۰/۳۷۳
	گروه آزمایش	(-۱/۵۳ تا -۴/۷۶) -۳/۱۳	۰/۰۰۱

** تفاوت معنی‌دار مابین متغیرهای بعد مداخله با آزمون تی-زوجی

۳.۳.۳ فرضیه سوم: اثر مداخله (خواندن داستان‌های کلرژوبرت) بر مؤلفه ارتباط با همسالان

میانگین و انحراف معیار مقادیر مؤلفه رابطه با همسالان در جدول بالا نشان داده شده است. نتایج تحلیل کوواریانس نشان داد که با تعدیل مقادیر اندازه‌گیری‌های پایه، تغییرات نمره "مؤلفه ارتباط با همسالان" بعد از مداخله بین دو گروه مورد مطالعه، تفاوت آماری معنی‌داری دارد ($p < 0/05$). به عبارت دیگر، گروه اثر معناداری بر نمرات پس‌آزمون داشته است. بنابراین مداخله سبب بهبود مؤلفه ارتباط با همسالان در دانش‌آموزان گروه آزمایش شده است ($p < 0/001$)

جدول ۱۱. نتایج تحلیل کوواریانس تأثیر خواندن داستان‌های کلرژوبرت
بر مؤلفه ارتباط با همسالان در دانش‌آموزان

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری	اندازه اثر مجذور اتا
پیش آزمون	۱/۱۷	۱	۱/۱۷	۰/۲۹	۰/۵۹۴	۰/۰۱۱
گروه	۴۶/۲۱	۱	۴۶/۲۱	۱۱/۴۹	۰/۰۰۲	۰/۲۹۹
خطا	۱۰۸/۵۶	۳۷	۱۰۸/۵۶			
کل	۲۲۴۰۵/۰	۳۰				

در گروه گواه (شاهد)، پس از دوره مداخله، میانگین نمره مؤلفه ارتباط با همسالان به میزان ۰/۵۳ واحد افزایش یافته بود و در گروه آزمایش، میانگین نمره مؤلفه ارتباط با همسالان به میزان ۲/۱۳ واحد افزایش یافته بود و براساس آزمون تی-زوجی تنها در گروه آزمایش، میانگین

نمره مؤلفه ارتباط با همسالان، تفاوت آماری معنی داری را در پایان مداخله نسبت به ابتدای مطالعه، نشان داد ($p < 0/05$) (Paired T Test).

جدول ۱۲. مقایسه میانگین مؤلفه ارتباط با همسالان
در داخل گروه‌های مورد مطالعه بر اساس آزمون تی زوجی (اثرات درون گروهی)

مؤلفه ها	گروه‌ها	اختلاف میانگین (فاصله اطمینان ۹۵ درصد)	P-Value**
ارتباط با همسالان	گروه گواه	۰/۵۳ (-۲/۲۳ تا ۱/۱۶)	۰/۵۱۲
	گروه آزمایش	۲/۱۳ (۳/۵۳ تا ۰/۷۳)	۰/۰۰۶

*تفاوت معنی دار مابین متغیرهای بعد مداخله با آزمون تی-زوجی

۴. نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیر خواندن داستان‌های کلرژوبرت بر رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان انجام گرفت. فرضیه پژوهش بیانگر تاثیر خواندن این داستان‌ها به روش فلسفه برای کودکان بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان بود. نتایج تحلیل حاصل از این پژوهش نشان داد که پس از مداخله تفاوت معناداری میان دو گروه آزمایش و گواه وجود دارد. دانش‌آموزان گروه آزمایش نمرات بهتری در مقایسه با دانش‌آموزان گروه گواه در پس‌آزمون کسب کردند بنابراین می‌توان گفت متغیر مستقل (خواندن داستانهای کلرژوبرت) بر افزایش مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان در مهارت‌های دوری از پرخاشگری، دوری از برتری‌طلبی و ایجاد ارتباط مناسب موثر بوده است بنابراین فرضیه پژوهش تایید می‌گردد. این بهبود مهارت‌های اجتماعی از یک سو ناشی از تاثیر داستان‌هایی با رویکرد آموزش مهارت‌های اجتماعی است و از سوی دیگر متاثر از قرار گرفتن در اجتماع پژوهشی فلسفه برای کودکان می‌باشد که باعث ارتقاء درک همدلانه و مسئولانه می‌گردد. لذا مداخله به شیوه مناسب و در زمان مناسب در اصلاح و بهبود رفتارهای اجتماعی کودکان موثر است و سبب می‌گردد علاوه بر شکل‌گیری شخصیت مطلوب، افزایش کیفیت زندگی فرد در مراحل مختلف را در پی داشته باشد.

نتایج این پژوهش با پژوهش مهرآیین و همکاران (۱۳۹۹) تحت عنوان «اثربخشی داستان‌های کودکانه بومی‌سازی شده بر مهارت‌های اجتماعی - ارتباطی کودکان دچار اختلال طیف اُتسم با عملکرد بالا»، پژوهش بهمنش و صفرزاده (۱۳۹۹) با عنوان «اثربخشی قصه‌خوانی داستان‌های

تأثیر خواندن داستان‌های کلرژوبرت ... (کیومرث قیصری گودرزی و دیگران) ۲۳۱

اساطیری همراه با ایفای نقش بر قضاوت اخلاقی و خودآثر بخشی دانش آموزان دختر»، پژوهش درستی و زارعی (۱۳۹۶) با عنوان «تأثیر قصه‌گویی قصص قرآنی بر سازش یافتگی کودکان پیش‌دستانی»، پژوهش مسبوق، فتحی و عزیزاده (۱۳۹۵) با عنوان «تأثیر داستان‌های قرآنی بر سلامت روان (مطالعه موردی داستان‌های سوره کهف)» و نتایج پژوهش ارباشی و تیموری (۱۳۹۱) تحت عنوان «تأثیر قصه‌گویی همراه با ایفای نقش بر یادگیری مهارت‌های اجتماعی کودکان ناتوان ذهنی آموزش‌پذیر» که جملگی بر نقش موثر داستان در شکل‌گیری مهارت‌های اجتماعی تاکید داشتند همسو است. اندیشه و تخیل کودک بر مرکب داستان سوار می‌گردد و با حقایق و تجربه‌های زندگی آشنا می‌گردد کودک با قهرمانان داستان، همانند می‌شود و از رفتارها و کنش‌های آنها نقش می‌پذیرد از این رو داستان بعنوان معلمی جذاب، دوست داشتنی و کارآمد، غیرمستقیم بر رشد شناختی و اجتماعی کودک تأثیر گذاشته و زمینه درک خود و دیگری و بهبود روابط بین فردی را فراهم می‌آورد.

همچنین نتایج این پژوهش با پژوهش نوروبی، کریمیان و طالبی (۱۴۰۱) با عنوان «اثر بخشی برنامه‌ی آموزش فلسفه برای کودکان (فبک) بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانش‌آموزان ابتدایی»، پژوهش تجلی‌نیا و کریمی (۱۳۹۳) با عنوان «تأثیر اجرای برنامه فلسفه برای کودکان در کاهش و مهار خشم دانش‌آموزان پسر پایه اول مقطع متوسطه شهر تهران» و نیز پژوهش هدایتی و دیگران (۱۳۸۹) با عنوان «کودکان متفکر، روابط میان فردی موثر مطالعه تحقیقی پیرامون تأثیر برنامه "فلسفه برای کودکان" برای ارتباطات اجتماعی کودکان» که بر اثر بخشی اجرای برنامه فبک بر بهبود مهارت‌های ارتباط میان فردی دانش‌آموزان تاکید داشتند همسو است. برنامه فلسفه برای کودکان نه تنها با پرورش تفکر نقادانه، خلاقانه و مراقبتی زمینه قضاوت و تصمیم‌گیری صحیح را فراهم می‌آورد بلکه در فرایند مشارکت کودک در اجتماع پژوهشی به صورت عملی با مفاهیمی مانند سعه صدر، مدارا، همدلی، تحمل دیگران، کنترل هیجان و احترام به دیگران آشنا می‌گردد.

پیشنهاد می‌گردد مربیان و متولیان امر تربیت ضمن کسب آشنایی مطلوب در خصوص برنامه فلسفه برای کودکان از آن برای ایجاد شایستگی‌های اجتماعی مطلوب در دانش‌آموزان استفاده نمایند. بدیهی است تالیف کتاب‌های داستان با محوریت آموزش مهارت‌های اجتماعی که متناسب با فرهنگ جامعه ایرانی نگاشته شده باشد و از مولفه‌ی جذابیت و گیرایی لازم هم بهره‌مند باشد برای نیل به این مقصود ضروری است و می‌بایست مورد اهتمام نویسندگان و اندیشمندان حوزه تربیت قرار گیرد. همچنین شایسته است با نظر به میراث غنی ادبیات کشور

ایران، شناسایی و بررسی آن دسته از آثار ادبی که قابلیت استفاده در برنامه فلسفه برای کودکان را دارند مورد توجه ویژه قرار گیرد.

کتابنامه

ابارشی، ربابه و تیموری، سعید. (۱۳۹۱). تاثیر قصه گویی همراه با ایفای نقش بر یادگیری مهارت‌های اجتماعی کودکان ناتوان ذهنی آموزش پذیر، پژوهشنامه تربیتی سال هفتم تابستان ۱۳۹۱ شماره ۳۱: ۱۸-۱.

بهمنش، مهتاب و صفرزاده، سحر. (۱۳۹۰). اثربخشی قصه خوانی داستان های اساطیری همراه با ایفای نقش بر قضاوت اخلاقی و خوداثربخشی دانش آموزان دختر، زن و فرهنگ، شماره ۴۳: ۴۹-۶۰.

تجلی نیا، امیر و کریمی، روح الله. (۱۳۹۳). بررسی تاثیر اجرای برنامه فلسفه برای کودکان در کاهش و مهار خشم دانش آموزان پسر پایه اول مقطع متوسطه شهر تهران، تفکر و کودک، دوره ۵، شماره ۹: ۶۳-۳۹ حسینی، زهره. (۱۳۸۹). «فلسفه و کودکان»، خردنامه صدرا، ویژه نامه دهمین سالگرد انتشار، ۱۰۰-۹۳.

خدابخشی صادق آبادی فاطمه. (۱۳۹۷). نقش آموزش مهارت‌های اجتماعی در نظم مدرسه ابتدایی، پیشرفت های نوین در علوم رفتاری؛ ۳ (۲۸): ۴۹-۳۰.

داداش زاده، سپیده و پیرخائفی، علیرضا. (۱۳۹۴). بررسی اثر بخشی استفاده از روش های قصه گویی بر افزایش هوش اجتماعی دانش آموزان دختر مقطع چهارم و پنجم ابتدایی در سال ۹۱-۹۰، فصلنامه آموزش و ارزشیابی، دوره ۸، شماره ۲۹: ۲۹-۲۱.

درستی، رقیه، و زارعی، حیدرعلی. (۱۳۹۶). تاثیر قصه گویی قصص قرآنی بر سازش یافتگی کودکان پیش دبستانی. سلامت روان کودک (روان کودک)، ۴ (۱): ۶۶-۵۶.

رادبخش، ناهید، محمدی فر، محمد علی و کیان ارثی، فرناز. (۱۳۹۲). اثربخشی بازی و قصه گویی بر افزایش خلاقیت کودکان. فصلنامه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، ۲ (۴): ۸۹-۸۳.

رجبی، سوران و علی مرادی، خدیجه. (۱۳۹۶). اثربخشی تئاتر درسی در افزایش مهارت های اجتماعی و یادگیری دروس پایه در دانش آموزان ابتدایی، رویکردهای نوین آموزشی، دوره ۱۲، شماره ۲ - شماره پیاپی ۲۶: ۹۸-۱۱۳.

رسولی، رویا، محمدی سیرت، فاطمه و حسینیان، سیمین. (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش هوش هیجانی به روش قصه گویی بر کاهش کمرویی و هیجانی دانش آموزان دختر. فصلنامه تعلیم و تربیت، ۲۶ (۱۴۱): ۴۳۶-۴۳۲.

سالاری، محمدجابر. زارع زردینی، علی. طاقداری اردکانی، مجتبی و هاتفی اردکانی، وحید (۱۳۹۴) تحلیل محتوای کتاب های درسی تعلیمات اجتماعی دوره اول و دوم دبستان با توجه به مؤلفه مهارت های ارتباطی و اجتماعی. همایش ملی آموزش ابتدایی، دانشگاه بیرجند، انجمن مطالعات برنامه درسی ایران.

تأثیر خواندن داستان‌های کلرژوبرت ... (کیومرث قیصری گودرزی و دیگران) ۲۳۳

- سرشورخراسانی، غلامعباس. (۱۳۸۸). کودک و داستان‌ها، رشد آموزش پیش‌دبستانی، ۱۱(۱): ۵-۸.
- غفاری مجلج، محمد و سلیمان پور، سمیرا. (۱۴۰۰). تأثیر قصه‌گویی بر تمرکز دیداری و شنیداری و مهارت‌های اجتماعی کودکان دبستان. نهمین همایش ملی علمی پژوهشی روانشناسی و علوم تربیتی.
- فیروزآبادی، محمود و آقایی، آزاده. (۱۳۸۹). تأثیر قصه‌گویی بر مهارت‌های اجتماعی و رابطه کودک با والد کودکان پیش‌دبستانی دختر و پسر شهر تهران در سال ۸۷-۸۸. پایان‌نامه دانشگاه آزاد اسلامی، تهران مرکزی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.
- قاعدی، یحیی. (۱۳۹۵). مبانی نظری برای کودکان، تهران: مرکز نوآوری‌های آموزشی مرآت.
- کارتلج، جی. و میلبرن، جی. اف. (۱۳۸۵). آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان، ترجمه: محمد حسین نظری نژاد. تهران: انتشارات آستان قدس رضوی.
- کلانتری، سارا. (۱۳۸۸). بررسی اثر بخشی اجرای برنامه آموزشی فلسفه به کودکان بر کاهش تفکرات غیرمنطقی دانش‌آموزان دختر کلاس اول مقطع راهنمایی شهرستان بروجن، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا.
- کلرژوبرت. (۱۳۹۴). آرزوی زنبورک، تهران: انتشارات نشر فرهنگ اسلامی
- کلرژوبرت. (۱۳۹۸). اژدو و دو داستان دیگر، تهران: انتشارات نشر فرهنگ اسلامی
- کلرژوبرت. (۱۳۹۸). هزار بوسه پرپری و دو داستان دیگر (قصه کبودو)، تهران: انتشارات نشر فرهنگ اسلامی
- کلرژوبرت. (۱۳۹۹). با...با...باشه و دو داستان دیگر، تهران: انتشارات نشر فرهنگ اسلامی
- کلرژوبرت. (۱۳۹۹). به همین سادگی، تهران: انتشارات نشر فرهنگ اسلامی
- مسبوق، سیدمهدی. فتحی مظفری، رسول و علیزاده، گلاویژ. (۱۳۹۵). تأثیر داستان‌های قرآن بر سلامت روان (مطالعه موردی داستان‌های سوره کهف)، تحقیقات علوم قرآن و حدیث، دوره: ۱۳، شماره: ۲: (پیاپی ۳۰): ۱۸۵-۲۰۸
- مهرآیین، فرشته. دانش، عصمت. خلعتبری، جواد و فریدمفیدی طهرانی، حسن. (۱۳۹۹). اثربخشی داستان‌های کودکان بومی سازی شده بر مهارت‌های اجتماعی-ارتباطی کودکان دچار اختلال طیف اتیسم با عملکرد بالا، مطالعات ناتوانی، ۱۰(۱): ۳-۹
- موسوی، سیدمختار. حاجی آقالو، عباس. گلشن، پروین و محمدپور، آیتاله. (۱۳۸۲). قصه‌گویی، قصه‌خوانی و شعر در مدارس دوره ابتدایی، تهران: وزارت آموزش و پرورش، مؤسسه فرهنگی منادی تربیت.
- ناجی، سعید. (۱۳۹۳). کندوکاو فلسفی برای کودکان و نوجوانان، جلد اول، تهران: انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- نوروزی، محمد جواد. (۱۳۸۲). نظریه سازی در علوم اجتماعی با تأکید بر نقش پیش فرض و پارادایم، مجله معرفت، ۴(۸): ۶۳-۵۹.

۲۳۴ تفکر و کودک، سال ۱۵، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۴۰۳

نوروزی، وریا. کریمیان، حیدر و طالبی، بهنام. (۱۴۰۱). اثربخشی برنامه‌ی آموزش فلسفه برای کودکان (فبک) بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانش‌آموزان ابتدایی. تفکر و کودک، ۱۳(۲): ۲۶۷-۲۹۳

هدایتی، مهرنوش. قانادی، یحیی. شفیع آبادی، عبدالله و یونسی، غلامرضا. (۱۳۸۹). کودکان متفکر، روابط میان فردی موثر مطالعه تحقیقی پیرامون تاثیر برنامه "فلسفه برای کودکان" برای ارتباطات اجتماعی کودکان، تفکر و کودک: ۱۴۵-۱۲۵

واحدی، مهدی. قلتاش، عباس و چرخ آبی، پریرسا. (۱۳۹۸). تاثیر آموزش مفاهیم علوم به شیوه قصه گویی بر مهارت‌های اجتماعی و هوش کلامی نوآموزان دوزبانه دوره پیش‌دبستانی. فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی، دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۰(۳۸): ۸۱-۱۱۰

یوسفی، فریده و خیر، محمد. (۱۳۸۱). بررسی پایایی و روایی مقیاس سنجش مهارت‌های اجتماعی ماتسون و مقایسه عملکرد دختران و پسران دبیرستانی، علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز شماره ۳۶: ۱۵۸-۱۴۷

Hu, B., Li, Y., & Vitiello, G. (2020). Preschool teachers' self-efficacy, classroom process quality, and children's social skills: A multilevel mediation analysis. *Early Childhood Research Quarterly*, 4(9), 859-873.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی